

“...Hudutlarının mühim ve büyük aksamı deniz olan Türk Devleti'nin Donanması da mühim ve büyük olmak gerektir. O zaman Türkiye Cumhuriyeti daha müsterih ve emin olacaktır. Mükemmel ve kaadir bir Türk Donanmasına malik olmak gayedir. Bunun ilk azimet noktası, sefain-i harbiye tedarikinden evvel onları muvaffakiyetle sevk ve idareye muktedir kumandanlara, zabıtlere, mütehasıslara malikiyettir...”

(Hamidiye Kruvazörü Hatıra Defteri, 20 Eylül 1924)

Gazi Mustafa Kemal ATATÜRK

Deniz Harp Okulu Tarihçesi

Deniz Harp Okulu'nun temelini teşkil eden ve Tersane Hendesehanesi adını taşıyan okul; 1773 yılında III. Mustafa zamanında kurulmuş olup, daha ziyade gemi kaptanlarının da katıldığı bir kurs niteliğindedir. Kasımpaşa'daki bir kalyonda açılan bu kursta düzlem geometri ve seyir dersleri gösterilmiştir.

Ülkede ilim ve eğitimin yayılmasının gerektiğine inanan III. Mustafa, 1773 yılında Kaptan-ı Derya Cezayirli Gazi Hasan Paşa emrinde bir Tersane Hendesehanesinin açılması için Baron de Tott'u görevlendirmiştir. Aksakallı gemi kaptanlarının da içlerinde bulunduğu yaşları ilerlemiş öğrenciler, üç ay sonra düzlem geometrisinin dört kuralını arazi üzerinde uygulayabilecek, irtifa ölçebilecek ve rota çizebilecek seviyeye gelmişlerdir. Altmış yaşındaki öğrencilere yeterli görülerek bu alandaki çalışmalara son verilmiş; III. Mustafa ile Baron de Tott, bu öğretimin uygulamalar yoluyla zaman içinde mükemmelleştirilmesini kararlaştırmışlardır.

Karada açılan ilk deniz okulu; Hendesehane veya Hendesehane-i Bahri adıyla, Baron de Tott'un tavsiyesi ve Kaptan-ı Derya Cezayirli Gazi Hasan Paşa'nın gayretleriyle 1776 yılı Şubat ayında Kasımpaşa'da Tersane-i Amire'nin "Darağacı" denilen semtinde kurulmuştur. 1782-1783 yıllarında, tersanedeki hendesehanenin dar olması ve ihtiyacı karşılamaması nedeniyle, tersane sahasında birkaç odalık yeni bir mühendishane binası yaptırılmıştır. Üç yıllık süre ile eğitim/öğretim yapacak olan okul, Mühendishane-i Bahri-i Hümayun adı ile 22 Ekim 1784'te yeni binasında

faaliyete başlamıştır. 1795'te iki kısma ayrılan okulun; birinci kısmında güverte subayı, ikinci kısmında ise gemi inşa subayı yetiştirilmiştir.

1821 yılında meydana gelen yangında okul binası da yanmış ve 1822 yılında Tersanede Parmakkapı civarında bulunan Errehane (Bıçkı mağazası) binası tadil edilerek okul buraya taşınmıştır. Kasımpaşa'daki şimdiki Taş Havuzlar mevkiindeki taş havuzun inşaatıyla ilgili olarak; II. Mahmut'un Divanhane'ye gelişi sırasında, geçici olarak okulun seyr-i sefain kısmının Heybeliada'ya nakli kararlaştırılmıştır. Okul, Heybeliada'da II. Mahmut tarafından yaptırılan Kalyoncu Kışlası'na taşınmıştır.

Okulun; Heybeliada'daki yeni binaya nakledildiği 1838 yılında, Meclis-i Bahriye ve Hükümet tarafından okulla ilgili olarak çıkarılan kanunnameden, eğitim-öğretim faaliyetine esaslı bir programla başlandığı anlaşılmaktadır. Tanzimat'la birlikte Mekteb-i Bahriye adıyla anılmaya başlanan okul, Kasımpaşa'daki binasında 12 yıl kadar kalmış ve daha sonra son kez Heybeliada'ya nakledilmiş, 1850 yılında ise Heybeliada'daki eski Bahriye Kışlası'na taşınmasına karar verilmiştir. Okul binası 34 odalı olup, 150 öğrencisi bulunmaktadır. Ayrıca okulda 30 yataklı bir hastane, eczane, matbaa, mücellithane ve büyük bir kütüphane mevcuttur. Öğretim İngiliz sistemine göre yapılmakta olup, bazı dersler İngiliz Öğretmen tarafından okutulmaktadır. Bu dönemde okulun; Mekteb-i Bahriye-i Şahane, Mekteb-i Fünun-i Bahriye, Mekteb-i Fünun-i Bahriye-i Şahane gibi isimlerle anıldığı görülmektedir.

Sultan Abdülaziz döneminde okula alınan öğrenci sayısı artırılmış ve eğitim/öğretim hususlarında da gelişmeler kaydedilmiştir. Çağın teknolojik yenilikleri paralelinde, öğretim programları yeniden ele alınmış, güverte ve inşaiyye sınıfları yanında buhar sınıfı kurulmuştur. Böylece okul; 4 yılı idadi, 2 yılı harbiye, 2 yılı da eğitim gemilerinde olmak üzere 8 yıllık eğitim veren bir kurum görünümü kazanmıştır.

II. Meşrutiyet sonrasında; İngiltere Deniz Harp Okulu örnek alınarak hazırlanan yeni eğitim/öğretim sistemi, 1909 yılından itibaren uygulamaya konulmuştur.

Balkan Savaşı yıllarında, okulun mevcut eğitim sisteminde değişikliğe gidilmiştir. Buna göre 4 yıl süreli Bahriye Mektebi'nden mezun olanlar, 1 yıl okul gemisinde "Deniz Talebesi" olarak, müteakiben 3 yıl donanmada "Mühendis" olarak eğitim görüp daha sonra Üsteğmen rütbesi ile asıl görevlerine başlamaktadırlar. Bu dönemde okul; "Ada Mektebi" adıyla sadece eğitim açısından değil, sosyal hayat açısından da Türkiye'nin en nitelikli okulu olma özelliğini kazanmıştır.

Cumhuriyet döneminde; Bahriye Mektebi'ne ilk olarak 1924 yılında Güverte, Makine ve Kâtip sınıflarında okutulmak üzere öğrenci alınmıştır. Bu dönemde

Güverte ve Makine sınıfları için öğretim süresi, 1 yılı hazırlık sınıfı olmak üzere 4 yıldır. Mezun olanlar, okul gemisinde "Deniz Talebesi" olarak gördükleri bir yıllık eğitimi müteakip mühendis (Teğmen) rütbesi ile donanmada göreve başlamaktadır.

Genelkurmay Başkanlığı'nın 27 Mayıs 1928 tarihli emri ile "Heybeliada Bahriye Mektebi", "Deniz Lisesi" adını alarak askeri liselerin müfredat programları uygulamaya konulmuştur. 1928'de başlanan bu yeni eğitim/öğretim biçimi sadece 2 yıl uygulanmış, Deniz Lisesi ve Deniz Çekirdek Okulu Heybeliada'daki tesislerde tekrar birleştirilerek adı "Deniz Harp Okulu ve Lisesi" olmuştur. İkinci Dünya Savaşında Almanların Balkanları işgal etmeye başladığı 1941 yılının 23 Mayıs'ında, okul Mersin'e taşınarak Piyade Kışlasına yerleştirilmiştir. Okul, tekrar Heybeliada'ya taşındığı 09 Eylül 1946 tarihine kadar burada kalmıştır.

1953 yılına kadar Deniz Harp Okulu'nun eğitim-öğretim süresi, 1 yılı teorik öğretimle okulda ve 1 yılı pratik eğitimle donanmada değerlendirilmek şeklinde 2 yıldır. 1953 yılından itibaren 4 yıllık layn sistemine geçilmiştir. 1969-1970 eğitim/öğretim yılında eğitim ilk 3 yılı öğrenci, 4ncü yılı Layn Okulu ve 1970-1971 yılından itibaren de Subay Temel İhtisas adı altında subay olarak Sınıf Okullarında okunacak şekilde yeniden düzenlenmiştir. 1974-1975 eğitim/öğretim yılından itibaren öğretim süresi 4 yıla çıkarılmak suretiyle, eğitim/öğretim sistemi; Elektrik-Elektronik, Makine, Yöneylem Araştırması-Yönetim, Kontrol Sistemleri, Gemi İnşa, Oşinografi, Uluslararası İlişkiler bilim dalları çerçevesinde şekillendirilmiş ve ilk mezunlar 1977-1978 yılında verilmiştir. 1984 yılında eğitim-öğretim sistemi yeniden değerlendirilmiş; bilimsel ve teknolojik gelişmelere paralel olarak Yöneylem Araştırması/Yönetim, Makine ve Elektrik/Elektronik (Muhabere, Bilgisayar, Kontrol, Elektrik) ana bilim dallarında eğitim/öğretime 1986-1987 yılında başlanmıştır.

Heybeliada'daki tesislerin gelişen eğitim sistemlerinin gereklerini bina ve tesis yönünden karşılayamaması, ulaşım sorunları ve Türk Donanması'nın deniz subayı ihtiyacının artması; Deniz Harp Okulu'nun istenen özelliklere uygun, geniş bir alana taşınmasını gündeme getirmiştir. Bu maksatla, Tuzla'da hazine arazileri ile istimplâk edilen parsellerle 750 dönüm tutan Tuz Burnu Yarımadası'nda yeni bir Deniz Harp Okulu'nun inşası için 28 Temmuz 1977 tarihinde merhum Cumhurbaşkanı Fahri KORUTÜRK tarafından temel atılmıştır.

Deniz Harp Okulu Yerleşkesi

Tuzla'daki modern Deniz Harp Okulu tesisleri, 31 Temmuz 1985 tarihinde hizmete açılmış ve Heybeliada'daki tesisler Deniz Lisesi Komutanlığı'na devredilmiştir.

1988-1989 yılında üç anabilim dalında ilk mezunlar verilmiştir. 1990 yılının başında Harp Okulları'nın statüsü ve 1462 sayılı Harp Okulları Kanunu'nun 2nci maddesinde yer alan "Lisans Düzeyinde Eğitim" kavramı tartışılmaya başlanmıştır. Genelkurmay Başkanlığı'nca, Harp Okulu'ndan mezun olacak subaylara herhangi bir fakültede lisans tamamlama eğitimine gerek duymayacak şekilde belli bir dalda lisans düzeyi eğitim-öğretim verilmesi emredilmiştir. 18 Ocak 1990 tarihinde, Deniz Harp Okulu'nda icra edilen "Harp Okulları Koordinasyon Toplantısı"nda genel esasları tartışılmış yeniden düzenlenen program YÖK'ün mühendislik çerçeve programı Boğaziçi, İTÜ ve ODTÜ programları da gözden geçirilerek programlar 1991-1992 yılında uygulanmaya başlanmış ve 1993-1994 yılında ilk mezunlar verilmiştir.

1992-1993 yılından itibaren sivil lise mezunlarından bayan öğrenciler de alınmaya başlanmıştır. Dost ve Müttefik ülkeler ile yapılan askeri eğitim işbirliği anlaşmaları çerçevesinde, özellikle Türkî Cumhuriyetlerden olmak üzere 1993-1994 yılından itibaren misafir askeri öğrenci alınmaya başlanmıştır.

1993-1994 yılında başlamak üzere "Kontrol ve Bilgisayar Mühendisliği" lisans programları ayrılarak "Kontrol Sistemleri Mühendisliği" ve "Bilgisayar Mühendisliği" lisans programları kurulmuştur.

1995-1996 yılında birinci sınıftan başlamak üzere "Gaye-2000" adlı uygulamaya konulan yeni program ile Deniz Harp Okulu müfredatları STCW-95 Sözleşmesine (Gemiadamlarının Eğitim, Belgelendirme ve Vardiya Standartları Hakkında Uluslararası Sözleşme) uyumlu hale getirilmiştir.

1995 yılına kadar Deniz Kuvvetleri adına Kara Harp Okulu'nda okutulan Deniz Piyade ve İstihkâm sınıfı öğrenciler 1995-1996 yılından itibaren Deniz Harp Okulu'nda yetiştirilmeye başlandı. 1996-1997 yılında mezun olan öğrencilere "Subay Diploması" ile birlikte mühendislik unvan ve yetkilerini de içeren ayrı bir "Lisans Diploması" da verilmiştir.

17 Mayıs 2000 tarihinde yürürlüğe giren 4566 sayılı yeni Harp Okulları Kanunu ile Öğretim Başkanlığı'nın teşkilat ve kadroları yeniden düzenlenmiştir. Bu kapsamda; Öğretim Başkanı Dekan olarak değiştirilmiş, mühendislik diploması veren dallar bölüm olarak yeniden kurulmuş ve bölümlere bağlı Ana Bilim Dalları

açılarak bölüm sayısı 4'ten 9'a çıkarılmıştır. Aynı kanun gereğince; Türk Silahlı Kuvvetlerinin ihtiyacına yönelik bilim dallarında, 2001-2002 yılından itibaren lisansüstü eğitim/öğretim vermek ve bilimsel araştırmalar yapmak üzere "Deniz Bilimleri ve Mühendisliği Enstitüsü " kurulmuştur. Deniz Harp Okulu Nisan 2004 ayından itibaren üniversiteler arasında uluslar arası işbirliğini teşvik ederek, öğrencilerin ve eğitimcilerin karşılıklı değişimi ve Avrupa Birliği ülkelerindeki çalışmaların ve alınan derecelerin akademik olarak tanınması amacını taşıyan ERASMUS projesine dâhil olmuştur.

2004-2005 Eğitim ve Öğretim yılında Sahil Güvenlik Komutanlığı adına yetiştirilmek üzere öğrenci alınmaya başlanmış olup bu öğrenciler mezun olduklarında Sahil Güvenlik Komutanlığı kadrolarında görevlendirilmişlerdir. 2005 yılında Deniz Piyade, istihkâm ve Sahil Güvenlik sınıfı subaylar mezun edilmeye başlanmıştır. Eylül 2005 tarihinde itibaren Karamürselbey Eğitim Merkezi Komutanlığında Deniz sınıfı teğmenlerin mezuniyetleri sonrası 30 hafta süreli "Subay Temel Kursu" ile 18 hafta süreli "Sahil Güvenlik Temel Kursu"na katılmaları kararı alınmıştır. Bu kapsamda okutulan meslek derslerinden tasarruf edilerek Deniz Harp Okulu'ndaki program yoğunluğunun azaltılması, öğrenciye araştırma/inceleme yapacak zaman kazandırılması hedeflenmiştir.

Deniz Harp Okulu 2008 yılından itibaren Bologna sürecinde YÖK isteklerini yerine getirerek sürece uyum göstermektedir. Deniz Kuvvetleri Komutanlığınca 5 Mayıs 2011 tarihinde verilen emir çerçevesinde 1988 yılından sonra Deniz Harp Okulunda bir kez daha 2011-2012 Eğitim ve Öğretim yılında Uluslararası İlişkiler ve Deniz Güvenliği Lisans Programında öğrenime başlanmıştır. Uluslararası İlişkiler ve Deniz Güvenliği Lisans Programı ilk mezunlarını 30 Ağustos 2014 tarihinde vermiştir.

11-13 Ocak 2012 tarihlerinde icra edilen Dz.K.K.'lığı Eğitim Çalıştayı-2012 sonrasında "Deniz Harp Okulu eğitim-öğretim sisteminin dinamik ve yoğun dış çevre baskı faktörlerine uyum sağlayacak, süratle gerekli iyileştirmeler yapılarak, çok disiplinli bir anlayış ile mevcut lisans programlarının uygulanmasına devam edilmesi" kararı alınmış ve uygulanmıştır.

Türk askeri eğitim-öğretim sisteminin yeniden yapılandırılması kapsamında 9 Kasım 2016 tarihli 6756 sayılı kanun ile Milli Savunma Üniversitesi (MSÜ) kurulmuş ve akabinde Bakanlar Kurulu'nun 14 Kasım 2016 tarihli 2016/9522 sayılı kararı ile harp okulları MSÜ kuruluşuna dahil edilmiştir.

Milli Savunma Üniversitesi bünyesinde teşkilat ve kadrosu yeniden yapılandırılan Kara/Hava/Deniz Harp Okulu, 4566 sayılı Harp Okulları Kanunu'nda 15 Ağustos

2017 tarihli 694 no.'lu KHK ile yapılan değişiklik hükümlerine uygun olarak eğitim ve öğretim faaliyetlerine devam etmektedir.

MSÜ bünyesinde yürütölmüş olan 2017-2018 eğitim-öğretim yılı müfredat hazırlık çalışmaları, Deniz Harp Okulu özelinde ele alınarak, akademik nitelik ve değerleri gözeterek, dünyadaki gelişmeler ile birlikte tarihimize ve geleceğimize uygun yapıda yeniden düzenlenmiştir. Bu kapsamda askeri eğitim-öğretim müfredatı uygulama yönünde geliştirilmiş, lisans programları olan Bilgisayar Mühendisliği, Elektrik-Elektronik Mühendisliği, Endüstri Mühendisliği, Gemi İnşaatı ve Gemi Makineleri Mühendisliği ile Makine Mühendisliği Bölümlerinin müfredatları yeniden düzenlenmiş, Deniz Harp Okulu Heybeliada Yerleşkesinde bir akademik yıl süreli Hazırlık Sınıfı eğitim-öğretimi başlatılmıştır. 2017-2018 eğitim-öğretim yılı müfredatı 2 Ekim 2017 tarihinde başlayan akademik yılda uygulamaya konulmuştur.

Deniz Harp Okulu akademik personeli araştırma çalışmaları ve projelerine katkılar sunmakla birlikte aynı mekanı paylaşan MSÜ Barbaros Deniz Bilimleri ve Mühendisliği Enstitüsü'nde yürütölen Yüksek Lisans ve Doktora Programlarına etkin katkılar sunmaktadırlar.

Deniz Harp Okulu, 1773 yılından bu yana kazandığı köklü birikimi temelinde, ölkemizi Türk ve uluslar arası denizlerde, deniz hak ve menfaatlerimizi en etkin şekilde gözeterek her türlü görev sahasında başarı ve gurur ile temsil edecek, Atatürk milliyetçiliği, demokratik, laik ve sosyal hukuk devleti ilkelerine bağlı, millî, manevî, kültürel ve tarihî değerleri özümsemiş, akademik nitelik ve değerleri yüksek Türk Deniz Subaylarını yetiştirmekte olan kutlu bir yuvadır.